

Концепція

підготовки пропозицій, законодавчо-нормативна та матеріально-соціальна бази, які наявні в Україні з метою організації переїзду та працевлаштування білоруських фахівців ІТ сфери в Закарпатській області

Виходячи з соціально-політичної ситуації, яка складається в Республіці Білорусь після президентських виборів, а також з урахуванням тенденції, яка має місце в частині релокації ІТ команд з Білорусі, яку вже почали пропонувати українські компанії (як-то комплексний сервіс) а також з урахуванням ухваленого Кабінетом Міністрів України Розпорядження (№ 431-р від 11.03.2020 р.) «Про встановлення квоти імміграції на 2020 рік», доцільно підготувати конкретні пропозиції, виходячи з наявних: матеріальної, соціальної, культурної, інших можливостей Закарпаття, з метою організації переїзду та працевлаштування білоруських фахівців ІТ сфери, наприклад, в населених пунктах обласного підпорядкування.

При цьому, у межах встановленої квоти українські ІТ компанії отримують можливість працевлаштувати додатково 5000 висококваліфікованих ІТ спеціалістів на майже постійній основі. Залучені в межах квоти працівники отримують посвідку на постійне проживання, що значно спрощує життя таких іноземних працівників в Україні.

На сьогодні ІТ індустрія займає особливо важливе значення для України. Зокрема лише за офіційними даними Держстату, у 2019 році українські компанії експортували за кордон ІТ послуг на загальну суму \$2,43 млрд. У порівнянні з 2018 роком, у 2019 - обсяг експорту українських комп'ютерних послуг зріс на 15% та станом на квітень 2020 року складає 16% експорту всіх послуг з України. При цьому, за інформацією Асоціації «ІТ України», обсяг сплачених до Державного бюджету України податків тільки за перші 6 місяців 2019 року, у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року, зріс на 28,9%, до 6,1 млрд. грн, а надходження платежів ЄСВ на 31,4% до 1,89 млрд. грн, відповідно.

ІТ індустрія у Львові, як найближчого до Закарпаття міста вважається однією з найдинамічніших та найпрогресивніших галузей. Відомо, що економічний ефект від ІТ індустрії Львова, в 2019 році перевищив \$1 млрд. Детальніше про це від компанії Lviv IT Cluster, яка з соціологічною агенцією Fama 4-ий рік поспіль намагаються відслідковувати таку динаміку, реалізуючи аналітичне дослідження ІТ Research в Додатку № 1.

Одним із центрів вітчизняної ІТ-сфери в Закарпатті є Ужгород, де нині діє близько 20 компаній, в яких зайнято від 800 до 1000 спеціалістів, які займаються розробкою як продукції, так й інших технологічних рішень. Більшість ужгородських ІТ компаній займаються аутсорсингом. Окремі співпрацюють з брендами, які знає увесь світ. Більше в Додатку № 2.

Однак, на відміну від Києва чи Львова, не кажучи вже про Білорусь, Закарпаття яке межує з 4-ма країнами Європи та з урахуванням відстаней до більшості столиць європейських країн, а також беручи до уваги значну кількість відпочинкових та релаксаційних дестинацій, практично в кожній країні - може стати надзвичайно привабливим регіоном для ІТ фахівців з Білорусі. Саме це й підштовхнуло до підготовки та написання цієї Концепції.

Коротка, корисна інформація про ІТ-сектор Республіки Білорусь

ІТ-галузь в Білорусі є пріоритетною для держави. Тому в цій сфері діють податкові та законодавчі преференції. Так, до 2049 року ставка прибуткового податку знижена до 9%. Крім того, ІТ-бізнес звільнений від податку на прибуток і ПДВ. Робота ІТ-компаній максимально вільна від - бюрократизму з боку чиновників, легалізовані: криптовалюти, ІСО і смарт-контракти. ІТ-галузь приносить близько 5% ВВП країни.

У Білорусі більше тисячі ІТ-компаній. 560 з них - в Парку високих технологій. 91,9% виробленого в Парку програмного забезпечення йде на експорт. 49,1% поставляється в країни

Європи, 44% - в США і Канаду, 4,1% - в Росію і СНД. В 2018 році вони експортували, тільки в США майже на 600 мільйонів доларів. Основний ринок білоруських ІТ-компаній - замовники з США і Західної Європи. З ІТ-компаніями Білорусі, резидентами ПБТ, працювали 30% компаній зі списку «Fortune Global 200»: Facebook, Microsoft, Northrop Grumman, PepsiCo, Whirlpool, 3M, Amazon.com, Cisco Systems, HP, Oracle, Xerox, Disney, Intel, Apple, IBM.

Перелік топ-компаній Білорусі та окремі дані по них - в додатку №3.

Пропозиції по релокації білоруських ІТ фахівців, виходячи з географічно-прикордонного та природно-кліматичного розташування Закарпаття, з урахуванням матеріально-соціальної бази краю

Якщо виходити з географічно-прикордонних принад й переваг, які має Закарпаття, то ІТ фахівцям Білорусі та членам їх сімей варто запропонувати можливості й умови, не тільки плідно працювати, але й гідно проживати та якісно відпочивати.

Для цього край та, особливо міста обласного підпорядкування, мають всі можливості. Так, в Ужгороді сьогодні є достатня кількість офісних приміщень зі всіма комунікаціями, але насамперед Інтернет-мережею. Крім того, особливо з урахуванням ситуації санітарно-епідеміологічного стану через карантинні обмеження, можна знайти чимало готелів та інших місць проживання/розміщення, причому на умовах пансіонату, тобто з харчуванням. Мережа дитячих ясель/садків в обласному центрі а також закладів охорони здоров'я, включаючи й приватні, дозволяє забезпечити всі потреби, включаючи й медичні, на високому рівні. Й, насамкінець, можливості відпочинку та релаксації, як в Ужгороді так й в Закарпатті, не кажучи вже про сусідні країни є очевидними.

До жалю, ні львівського ІТ кластеру (Lviv IT Cluster), ані Парку високих технологій (НТР Belarus), як це мають білоруси, ані в Закарпатті, ані в Ужгороді поки-що нема. Однак, з урахуванням матеріально-соціальної бази краю такий проект може з'явитись, за умови зусиль зацікавлених сторін, починаючи від бізнесу й закінчуючи органами місцевої влади.

Для цього необхідно визначитись з таких питань:

1. Чи потрібно та чи буде вигідною релокації білоруських ІТ фахівців до Закарпаття.
2. Що зможе та як швидко запропонувати край та/або обласний центр для релокації ІТ фахівців з Білорусі.
3. Які умови і хто конкретно буде їх готувати а також хто пропонуватиме напрацьоване білорусам та/чи їх представникам.
4. Хто конкретно і які питання вирішуватиме для реалізації задуманого: бізнес, місцева влада тощо.
5. Хто укладатиме угоди, даватиме гарантії, вирішувати форс-мажор й таке інше.

Практичні кроки для реалізації релокації білоруських ІТ фахівців

Насамперед для іноземців, які погодились на релокацію варто підготувати коротку довідку (бажано російською) щодо наявної законодавчо-нормативної бази по оподаткуванню ІТ компаній в Україні та ті зміни, які вже запропоновано й ось-ось буде внесено, Додаток № 4. Крім того, місцевим/муніципальним органам влади доцільно підготувати й власні податкові та інші пільги, які матимуть на меті заохотити переїзд іноземців саме до Закарпаття.

Конкретні кроки, які необхідно здійснити для організації переїзду та працевлаштування білорусів в Закарпатській області, вбачаються такими:

- 1.1. Провести попередні перемовини з власниками та заручитись гарантіями наявних офісних приміщень.
- 1.2. Підготувати технічні параметри офісних приміщень, фотоматеріали, умови оренди, її вартість та витрати на комунальні послуги.

- 1.3. Зажадати й здійснити юридичний аналіз запропонованих угод оренди офісів.
- 2.1. Провести попередні перемовини з власниками/орендарями готелів та місць розміщення/проживання з урахуванням довготривалої оренди і заручитись гарантіями їх здачі.
- 2.2. Підготувати технічні параметри житла, фотоматеріали, умови оренди, її вартість та витрати на комунальні послуги.
- 2.3. Зажадати й здійснити юридичний аналіз запропонованих угод оренди житла.
- 3.1. Підготувати та перекласти російською мовою умови (права та обов'язки), які вже пропонуються Урядом України саме для цієї категорії іноземних працівників, а саме:
 - 3.1.1. 10 років вільного проживання та роботи в Україні;
 - 3.1.2. Працевлаштування іноземних громадян здійснюється на тих самих умовах, що й для громадян України;
 - 3.1.3. Можливість реєстрації ФОП (фізичної особи-підприємця) з метою провадження власного бізнесу;
 - 3.1.4. Не потрібно отримувати щорічні дозволи на застосування праці іноземців та осіб без громадянства. Особа може необмежену кількість разів виїжджати за межі України та повертатись до України без необхідності оформлювати візу;
 - 3.1.5. Отримання віз для поїздки в інші країни на території України;
 - 3.1.6. Пріоритетне право на отримання громадянства України;
 - 3.1.7. Іноземці мають можливість іммігрувати до України разом зі своєю родиною.
- 3.2. Підготувати та перекласти російською мовою конкретні кроки, які буде необхідно здійснити білорусу (чи його представнику, наприклад, українській посередницькій компанії):
 - 3.2.1. Зібрати пакет документів (інформація доступна на офіційній вебсторінці ДМС).
 - 3.2.2. Подання документів на отримання дозволу на імміграцію: до територіального підрозділу ДМС за місцем свого проживання в Україні або до консульської установи України в країні своєї громадянської належності чи законного проживання.
 - 3.2.3. Подання документів на отримання посвідки на постійне проживання.
 - 3.2.4. Отримання посвідки на постійне проживання.
 - 3.2.5. Реєстрація місця проживання.
- 3.3. Підготувати та перекласти російською мовою Кваліфікаційні вимоги до визначених професій в ІТ.
4. Підготувати (бажано російською) перелік медичних закладів: поліклінік, лікарень, аптек міста Ужгорода, в т.ч. й приватних, а також умови ймовірного приватного медичного страхування в таких.
5. Підготувати (бажано російською) перелік дитячих дошкільних закладів та шкіл міста Ужгорода а також інших учбових закладів, включаючи й приватні а також умови перебування та/чи навчання у таких для іноземців.
6. Підготувати (бажано російською) перелік спортивних залів та майданчиків міста, а також інших спортивно-відпочинкових об'єктів краю.
7. Підготувати (бажано російською) перелік служб міста, включаючи: МНС, поліцію, видку допомоги й так далі та закінчуючи службами таксі й побутового сервісу.
8. Підготувати (бажано російською) перелік туристичних принад обласного центру та краю, а також найближчих туристичних родзинок в сусідніх країнах.
9. Здійснити інше, в тому числі за бажанням іноземців, які погодились на релокацію.

Додаткові послуги, які може запропонувати та надати бізнес-середовище краю

Білоруським фахівцям ІТ сфери, яких може зацікавити переїзд в Закарпаття доцільно запропонувати й інші, додаткові послуги, а саме: швидку релокацію, рекрутинг, катерінг, аутсорсинг, аутстафінг, юридичний супровід тощо. Тобто, допомога повинна бути на кожному кроці на шляху переїзду та адаптації не тільки, власне фахівця, але і його родини,

причому чи не у всіх сферах перебування в чужій але гостинній країні, якою для нього повинна стати Україна, а конкретно - Закарпаття. Саме природно-кліматичне розташування останнього має всі шанси стати чи не Меккою для ІТ-індустрії всієї країни.

Вигоди, економічний, соціальний та іміджевий ефекти від реалізації вищенаведеного

Насамперед, вигоди будуть економічними, як це має місце і в Білорусі, і у Львові. З другого боку працевлаштування саме у цій, сучасній та високодохідній сфері значно покращує якість зайнятого населення. Є очевидним, що сучасна ІТ галузь в краї, сьогодні може запросто скласти конкуренцію, наприклад, туристичній сфері. Поява в області значної кількості добре вмотивованих та гідно оплачуваних працівників покращить й соціальну сферу не кажучи вже про «підняття» іміджу професії ІТ спеціаліста серед учнів та студентів Закарпаття.

Натомість, наявність компаній та фахівців ІТ індустрії, зможе дозволити Закарпаттю стати не тільки регіональним чи загальноукраїнським але й міжнародним майданчиком для спілкування, обміну досвідом тощо, з використанням унікальності природно-кліматичного розташування краю. Семінари, конференції та інші ІТ тусовки можуть стати непоганою візитівкою ділового Закарпаття, особливо на фоні «втрати», наприклад, щорічного Ялтинського форуму. Тобто, такий собі ІТ Давос, ні Україні, ні Закарпаттю, явно не завадить.

При цьому, реалізацію такого роду проектів доцільно максимально повно висвітлювати у ЗМІ краю та країни, включаючи й іноземні видання.

Підготував Ю.Ключівський, керівник IASEED
Прага, серпень 2020

Джерела використаної інформації:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14#Text> - Закон України «Про імміграцію».
- <https://thedigital.gov.ua/quotas> - Міністерство цифрової трансформації України.
- https://docs.google.com/spreadsheets/d/1f_10SkTAcgwe1_shuZgM88-5Bf9fMnGHXt1fTXorfmQ/edit?fbclid=IwAR2u9Hekuh7CrRBgJS3IIfJpO6aZkkz16y9Ly2PZN410ljaU1Nlg8p9UjBO#gid=816007671 - Кваліфікаційні вимоги до визначених професій в ІТ.
- https://biz.ligazakon.net/ua/analytics/194636_tendents-opodatkuvannya-t-ndustr-u-2020-rots-covid-19-fopi-ta-veps-chi-ne-zabagato-dlya-odnogo-roku? - Тенденції оподаткування ІТ-індустрії у 2020 році: COVID-19, ФОПи та BEPS. Чи не забагато для одного року?
- <https://nv.ua/ukr/biz/experts/podatki-dlya-it-noviy-rezhim-opodatkuvannya-shcho-proponuye-mincifri-i-chomu-ce-ne-spracyuye-novini-ukrajini-50069538.html> - Пільговий податок для ІТ - добра спроба, але потрібна робота над помилками.
- <https://news.dtk.ua/taxation/common/60308> Оподаткування ІТ-компаній: що планують змінити?
- <http://www.park.by/> - Парк високих технологій (НТР Belarus).
- https://dev.by/news/top50-2019?utm_source=minsk.page&utm_medium=article&utm_campaign=bolshie_kompanii_i_mezhdunarodnye_predstavitelstva_samye_krupnye_it_rabotodateli_v_belarusi&utm_content=top50_2019 - Топ-50 білоруських ІТ компаній.
- <https://minsk.page/it-belarus/bolshie-kompanii-i-mezhdunarodnye-predstavitelstva/> - ІТ-компанії Беларуси и міжнародные представительства. Крупнейшие ИТ-работодатели.
- <https://tech.liga.net/technology/article/eto-nesovместimo-s-duhom-startapa. Gotovy-li-IT-kompanii-iz-Belarusi-pereehat-v-ukrainu> - «Это несовместимо с духом стартапа». Готовы ли ИТ-компании из Беларуси переехать в Украину.
- <https://itukraine.org.ua/creative-quarter-zapuskae-kompleksnij-servis-po-relokaczi-i-komand-z-bilorus.html> - СQ запускає комплексний сервіс по релокації ІТ команд з Білорусі.
- <https://itcluster.lviv.ua/ekonomichnyj-efekt-vid-industriyi-lvova-perevyschiv-milyard-dolariv> - Економічний ефект від ІТ-індустрії Львова перевищив мільярд доларів.
- http://tvoemisto.tv/news/portret_lvivskogo_itfahivtsya_zhinok_stae_bilshe_105414.html - Скільки заробляють та на що витрачають львівські ІТ-фахівці. Дослідження.
- <https://dou.ua/lenta/articles/it-market-uzhgorod/> - Огляд ІТ-ринку праці: Ужгород.
- <https://pmg.ua/life/58822-zakarpatskyy-it-biznes-istoriya-mizhnarodnogo-uspikhu> - Закарпатський ІТ-бізнес: історія міжнародного успіху.
- <https://varosh.com.ua/projects/uzhhorod-it-community-chym-zhyve-spilnota-yaka-stala-golosom-it-klasteru-zakarpattya> - Uzhhorod IT Community: чим живе спільнота, яка стала голосом ІТ-кластеру Закарпаття.

Додатки:

№ 1. Економічний ефект від ІТ індустрії Львова

За даними ІТ Research 4.0, якими було проаналізовано дані за 2018 та 2019 роки, було визначено загальну кількість ІТ-компаній і працівників сфери інформаційних технологій, та виміряно внесок ІТ-індустрії в економіку міста.

Так, у 2019 році кількість ІТ-компаній у Львові збільшилась на 45%. Так, у минулому році нараховувалось 317 компаній, а цього року вже 461. Динаміка приросту між 2018 та 2019 роками є у півтора рази більшою, ніж між 2017-2018 роками (28%).

До львівських ІТ-компаній, де кількість працівників перевищує 1000, у 2019 доєднались ще 2 000 і зараз їх нараховується 5 000. Цікавим фактом є те, що майже половина ІТ спеціалістів Львова працюють у великих ІТ компаніях, де кількість працівників перевищує 251. Загалом, кількість ІТ спеціалістів у Львові зросла на 85% з 2015 до 2019 років і зараз становить 24-25 тис. Для порівняння у 2018 році нараховувалось 20-21 тис. працівників ІТ-сфери.

При цьому, середня заробітна плата ІТ спеціаліста у Львові станом на 2019 рік сягає \$1 866. Кім того, 8 з 10 ІТ спеціалістів задоволені рівнем оплати праці.

В середньому ІТ спеціалісти Львова подорожують три рази на рік: 78% подорожей в межах країни, 89% - за кордон. Найпопулярнішими місцями відпочинку в Україні залишаються: Карпати, Буковель, Київ, Одеса та Закарпаття, країни за кордоном Польща, Італія, Німеччина, Іспанія та Туреччина.

Загальний економічний ефект від діяльності ІТ-сфери у Львові у 2018 році становив \$1,051 млрд, з яких прямий економічний ефект - \$639 млн, непрямий (вплив ІТ на суміжні галузі економіки) - \$411 млн. Динаміка приросту прямого економічного ефекту з 2016 року становить 37%, непрямого - 43%.

Частка ІТ-галузі у ВВП Львова у 2018 році становила 20%. Оборот галузі становив від \$658 млн до \$718 млн. Загальна кількість створених робочих місць від діяльності ІТ у Львові 70,7-71,7 тис. Відповідно, кількість робочих місць прямої зайнятості у сфері ІТ - 24-25 тис., непрямой (у інших суміжних галузях економіки) - 46 тис. Загалом, один ІТ спеціаліст створює у місті 3 робочі місця.

№ 2. Стан закарпатського ІТ бізнесу

Осередком закарпатського ІТ бізнесу є Ужгород. Саме в столиці краю зосереджені й всі учбові заклади, що готують фахівців у цій сфері та діють спільноти останньої.

Так, саме в Ужгороді готують й фахівців на 3 факультетах УжНУ, конкретно, на факультеті інформаційних технологій, на інженерно-технічному факультеті й на математичному факультеті. Крім того, діють й ІТ школи, найбільші з яких: GURU IT School (PHP, WordPress, JavaScript, iOS, Android, Unity 3D, UX/UI, QA, робототехніка) та Uzhhorod QA School (QA, Automation QA).

Ужгород може похизуватись й значною кількістю ІТ спільнот, окремі з яких заслуговують на увагу, як майданчики для спілкування фахівців, а саме:

- Uzhhorod IT Community - група для спілкування студентів та спеціалістів, задіяних у сфері ІТ;
- Uzhhorod developer meetup - спільнота для всіх, хто цікавиться веб та мобільною розробкою, яка регулярно проводять зустрічі;

- Uzhhorod Software QA and Testing Meetup - спільнота QA-інженерів міста, раз на кілька місяців проводять зустрічі;

- Uzhhorod SQL Server User Group - спільнота спеціалістів та студентів, які цікавляться базами даних, SQL, NoSQL. Темі зустрічей: Business Intelligence, Big Data, SQL Server Performance, monitoring, SQL Server Development тощо;

- Uzhhorod SQL Conference - перша SQL-конференція в Ужгороді, організована Uzhhorod SQL Server User Group за підтримки компанії ThinkMobiles. В рамках конференції: доповіді від провідних фахівців галузі, обговорення та дискусії на теми Business Intelligence, Big Data, SQL Server Performance, monitoring, SQL Server Development і всього, що пов'язано з базами даних;

- StartUp Village - виставка-конкурс стартапів. Серед членів журі - провідні спеціалісти та експерти ІТ індустрії Закарпаття. Крім конкурсної програми, проводиться чимало лекцій та майстер-класів із програмування та брендування, фінансової грамотності та інтелектуальної власності.

Більшість ужгородських ІТ-компаній займаються аутсорсингом. При цьому, середні зарплати програмістів в Ужгороді: Junior - \$150-600, Middle - \$600-1000, Senior - \$1500+.

Серед найбільших працедавців міста є такі компанії:

1. ThinkMobiles - українська аутсорсингова компанія, в якій працюють 197 спеціалістів в Ужгороді. Вони розробляють проекти для стартапів та компаній з Франції, США, Великої Британії, Австралії, а також створюють власні продукти, серед яких EasyQA, EasyERP і Player360. На базі ThinkMobiles було засновано Guru IT School, мета якої підготувати висококваліфікованих ІТ-спеціалістів та потенційних співробітників.

2. Astound Commerce - американська аутсорсингова компанія, де працює 77 спеціалістів в Ужгороді (470 в Україні). Основні напрями - планування та розробка e-Commerce-рішень для корпоративних клієнтів по всьому світу. Рішення компанії надають можливість здійснити покупку товарів всесвітньовідомих брендів з комп'ютера, мобільного телефону чи планшета. Проекти розробляються на 6 платформах: Salesforce Commerce Cloud, SAP Hybris, Magento, IBM WebSphere Commerce, NetSuite, Kibo. Компанія постійно організовує програми за різними напрямками з подальшою пропозицією працевлаштування. Нещодавно в Ужгороді закінчився Frontend Boot Camp, зараз активно проходить набір учасників на QA Boot Camp - долучитися можуть усі охочі.

3. PettersonApps - українська аутсорсингова компанія, в якій працюють 43 спеціалісти в Ужгороді. Створюють мобільні додатки та web-проекти. Спеціалізація компанії: Mobile Design, Emerging Platforms, Native Application Development та Mobile Web Application Development.

4. АВТО Software - українська аутсорсингова компанія в якій працюють 35 спеціалістів в Ужгороді, 200+ в Україні. Компанія надає повний цикл послуг з розробки ПЗ. Основні індустрії розробки: медицина, урядування, телекомунікації, медіа і розваги, енергетика, освіта, нерухомість, роздрібна торгівля. Основні технології: .Net, C#, Java, C/C ++, Objective C, PHP, Computer Vision, Machine Learning, Data Science. Ужгородська команда працює над розробкою продукту JustAnswer - найбільшого у світі платного онлайн-сервісу, що дозволяє отримувати консультації від понад 10 тисяч експертів - лікарів, юристів, технічних майстрів та інших спеціалістів в різноманітних галузях. Компанія співпрацює з ВНЗ; є програма стажування, що дає можливість найкращим студентам долучитися до команди АВТО Software.

5. Swan Software Solutions - американська аутсорсингова компанія, в якій працюють 30+ спеціалістів в Ужгороді, 60+ в Україні. Створюють Cloud та Mobile додатки для клієнтів. Основні технології: JavaScript (NodeJS, ReactJS/AngularJS/EmberJS), Java, .NET, Ruby on Rails, iOS, Android та C++.

6. Jaspersoft - американська продуктова компанія, де діє 30+ спеціалістів в Ужгороді. Компанія розробляє власний продукт - BI-платформу, яка допомагає менеджерам аналізувати велику кількість інформації про свою компанію, відстежувати наслідки прийнятих рішень. Серед клієнтів Jaspersoft - Puma, Ericsson, SoftServe, Alcatel Lucent, General Dynamics.

7. White Label - польська аутсорсингова та продуктова компанія, в якій працюють 25 спеціалістів в Ужгороді. Компанія починала з аутсорсингу, протягом 3 років цей напрям доповнився проектами для стартапів, мобільними додатками для кінцевого клієнта і кількома внутрішніми продуктами. Основні технології: PHP, NodeJS, Magento CMS, WordPress CMS, JavaScript, мобільні технології (Swift, Objective C, Java). Компанія відкрита для молодих спеціалістів. В 2017 році кілька студентів-випускників проходять практику в White Label.

8. BoostSolutions - українська аутсорсингова компанія, де діє 20+ спеціалістів в Ужгороді, 30+ в Україні. Надаються послуги розробки мобільних додатків та web, а також цифрового маркетингу. Серед експертних сфер - UI/UX Design, Wearables, Cloud Development, Commerce, Game Development, Brand Identity, Market Research, Competitive Analysis.

9. AZinес - американська аутсорсингова компанія, де працюють 19 спеціалістів в Ужгороді та 23 в Україні. В Ужгороді працюють переважно на проектах, пов'язаних з авіаіндустрією, сміттепереробкою та футболом. Також в компанії є мобільна розробка для різноманітних стартапів. Основні технології: Angular, React, Node, RoR, Swift, Java/Android. Для початківців - проводять JavaScript Internship, нещодавно був випуск iOS Internship. Планують і далі розвивати інтернатуру.

Також в Ужгороді є офіси наступних ІТ компаній:

1. Calista - займаються розробкою сервісів в спортивному середовищі. Всі працівники компанії працюють віддалено.

2. Clever web - створюють сайти та Інтернет-магазини для малого та середнього бізнесу. Використовують готові CMS OpenCart та WordPress, які кастомізують під потреби замовника.

3. CodeGemz - спеціалізуються на проектах у сферах Big Data, Machine Learning, m-Commerce та Robotics для клієнтів з Центральної та Східної Європи.

4. Concilio Labs - розробляють сервіс для готелів, який забезпечує персоналізацію послуг для клієнтів.

5. Jabil Circuit - надають послуги з виробництва електроніки: розробляють і виготовляють електричні монтажні плати для найбільших OEMs в широкому колі галузей, в тому числі на замовлення Cisco, Philips, HP та Johnson Controls.

6. RailsMuffin - займаються розробкою як стартап-проектів, так і високонавантажених long-term проектів, спеціалізуються на Ruby.

7. Smart Gamma - створюють веб-додатки, мають експертизу у Live streaming, VR/AR, CMS, LMS, e-commerce.

8. TranSoftGroup - розробляють ПЗ, переважно e-Commerce, для клієнтів з України, Угорщини та США. Офіс знаходиться в Мукачеві, проте компанія співпрацює з програмістами і тестувальниками з Ужгорода, пропонуючи їм щоденний трансфер на службовому авто.

9. WallTree - надають послуги з розробки мобільних додатків, UX/UI дизайну, web-розробки, мають експертизу в роботі з VR/AR.

10. YotaLabs - спеціалізуються на ентерпрайз-проектах для авіаіндустрії та стартапах різноманітної направленості. Основні технології: JavaScript, Ruby, Python, R-Script.

№ 3. Топ ІТ-компаній Білорусі

1. EPAM - компанія займається розробкою цифрових продуктів і платформ, складних дизайн-і програмних рішень. У білоруському офісі більше 10 000 фахівців. У 2018 році компанія перевезла 180 чоловік в Білорусь. Клієнти - компанії зі списку Fortune Global 2000.

2. Wargaming - у творця культових танків 18 офісів і більше 4500 співробітників по всьому світу. Мінський центр розробки найбільший - в ньому більше 2200 чоловік.

3. Itransition - ІТ-холдинг (разом з A1QA і iflexion), неодноразово згадувався в числі кращих аутсорсингових компаній світу (рейтинги Software 500, The Global Outsourcing 100, Global Services 100). Майже 2000 чоловік в Мінську.

4. ISsoft - один з найбільших білоруських розробників. Проекти для США і Західної Європи: фінанси, страхування, медицина, автомобільне виробництво, індустрія розваг, туризм та подорожі. Клієнти: John Deere, Daikin Applied, Videology і інші бренди. 1200 Співробітників в Білорусі.

5. iTechArt - сім офісів в Білорусі, два в США і один в Лондоні. 1700+ співробітників. Проекти в США, Австралії, Великобританії, Ірландії, Норвегії, Нідерландах, Бельгії, Швейцарії, Німеччині, Росії, Гонконгу. Сфери: фінансова і страхова, ритейл, охорону здоров'я, освіту, системи безпеки, телекомунікаційна галузь.

6. IBA Group - один з найбільших розробників в країнах Центральної та Східної Європи. Холдинг з 20+ підприємств в 12 країнах. Займаються складними проектами в банківській сфері, цифровізацією державних сервісів. 2200+ фахівців в країні.

7. Intetics - американська софтверна компанія з білоруським корінням. З'явилася в Мінську в 1995 році. У 2015-му увійшла в сотню кращих ІТ-аутсорсерів світу The 2015 Global Outsourcing 100 за версією Міжнародної асоціації професіоналів в області аутсорсингу (IAOP). 20 квітня 2018 Борис Кінцевий, президент і головний виконавчий директор білоруської ІТ-компанії Intetics Inc., приєднався до Технічної ради Forbes.

8. Belhard - одна з найстаріших білоруських компаній, існує з 1994 року. Починала як партнер Hewlett-Packard. 800 фахівців в Білорусі.

9. Godel Technologies Europe - аутсорс-компанія, яка працює з Rentalcars.com, Jet2, Virgin Holidays, Feefo, Boden, SecretSales, Clifford Thames, Mannheim, TheTrainLine.com. Штаб-квартира в Манчестері. Розробка в Білорусі - 600 осіб.

10. SoftClub - найбільший в країні розробник рішень для банків, державного сектора, електронної торгівлі та біржової галузі. Лідер по розробці на внутрішній ринок. Географія замовників: країни СНД, ЄС, Південно-Східної Азії, США. 600 чоловік в Мінську.

11. SK hynix memory solutions Eastern Europe - R & D-центр в складі південнокорейської корпорації, роблять напівпровідникову пам'ять DRAM і NAND для Apple, LG, ASUS, Microsoft, Dell. У Мінську розробляють і тестують вбудоване ПО для контролерів накопичувачів на базі flash-пам'яті, їх застосовують в мобільних пристроях і твердотільних накопичувачах. У Білорусі працюють 170 чоловік.

12. «Яндекс» - в мінському офісі російського ІТ-гіганта трудяться близько 200 чоловік. Вони беруть участь в розробці і тестуванні пошуку «Яндекса», «яндекс.браузер» для комп'ютерів і мобільних пристроїв сервісів «Яндекс.Карты», «Яндекс.Пошта», «Яндекс.Метрика» для додатків, додатків «Музика» і Store.

№ 4. Законодавчо-нормативна база по оподаткуванню ІТ компаній в Україні та зміни, які пропонуються

На сьогодні ІТ індустрія займає особливо важливе значення для України, зокрема лише за офіційними даними Держстату, у 2019 році українські компанії експортували за кордон ІТ послуг на загальну суму 2,43 млрд. доларів. У порівнянні з 2018 роком, у 2019 - обсяг експорту українських комп'ютерних послуг зріс на 15 % та станом на сьогодні складає 16 % експорту всіх послуг з України. При цьому, за інформацією Асоціації «ІТ Україна», обсяг сплачених до Державного бюджету України податків тільки за перші 6 місяців 2019 року, у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року, зріс на 28,9 %, до 6,1 млрд. грн, а надходження платежів Єдиного соціального внеску - на 31,4 % до 1,89 млрд. грн відповідно.

За аналізом ініціативи Міністерство цифрової трансформації України від експертів, ПДФО для співробітників ІТ-компаній буде скасовано, вводиться податок з виручки (3-7%, з поступовим підвищенням протягом 5 років). Водночас військовий збір становитиме 1,5%, ЄСВ - 22% та сплачуватиметься з двох МЗП. Так, проаналізувавши існуючу пропозицію Мінцифри, на думку ІТ комітету Європейської Бізнес Асоціації, робочим рішенням може бути взята за основу пропонована раніше ідея з 5 групою ФОП (5% єдиний податок + 1% збільшення щорічно до загальних 10%, 1,5% військовий збір, 22% ЄСВ з мінімальної заробітної плати) з доданням до неї ініціативи Мінцифри, яка стосуватиметься саме штатних працівників. З одного боку, дане рішення може допомогти отримувати більше податкових надходжень до державного бюджету. З іншого боку, бізнес-модель з використанням контрактної форми оплати праці між ФОП та Юридичними особами залишиться, що надасть можливість індустрії й надалі розвиватись.

Крім того, Мінцифри презентували професійній спільноті ідею пільгового ІР-Вох режиму для інноваційних компаній: знизити на 80% ставки податків та зборів. Відповідно, податок на прибуток становитиме 3,6%, ПДФО - 3,6%, ЄСВ - 4,4%.